

Innhold

Forord	11
DEL I INNLEDNING	
Brukermedvirkning – likeverd og anerkjennelse	15
<i>Anne Grete Jenssen og Inger Marii Tronvoll</i>	
Sentrale temaer i boken	18
Se mennesket og ressursene, ikke bare problemene	19
Teoretisk grunnlag for å forstå brukerne og hjelpernes erfaringer.	20
Produktiv makt i stedet for krenkende makt.	21
Erfaringskunnskap fra forsøk med ulike samarbeidsarenaer	21
Brukerrepresentasjon	23
Bokens oppbygging	25
Referanser	25
Kapittel 1 Hvorfor jeg ikke bare vil være en «bruker»	26
<i>«Lila Ina»</i>	
Historikk.	26
Mitt møte med og virke i HUSK.	28
DEL II TEORETISKE REFLEKSJONER	
Kapittel 2 Jøss, nå tar de inn alt på universitetet, selv rusmisbrukere? .	39
<i>Pål Berger</i>	
Kapittel 3 Brukermedvirkning – hva er så det?	42
<i>Anne Grete Jenssen</i>	
Føringer for og forventninger om brukermedvirkning	43
Begrepsbruk	45
Argumenter for brukermedvirkning	46
Individnivå og systemnivå	47
Grader av medvirkning	47
Tidspunkt og temaer	49

Brukermedvirkning – hva er så det?	50
Referanser	51
Kapittel 4 Brukermedvirkning sett i et anerkjennelsesteoretisk perspektiv	54
<i>Nina Skjefstad</i>	
Brukermedvirkning og anerkjennelse	54
Arena for studien og datagrunnlag	56
Axel Honneth og hans anerkjennelsesteori	57
Anerkjennelsesformen kjærlighet	59
Anerkjennelsesformen rettigheter	61
Anerkjennelsesformen solidaritet	63
Anerkjennelse i grupper	65
Avsluttende refleksjoner og noen små advarsler	66
Referanser	67
DEL III HUSK – ALTERNATIVE SAMARBEIDSARENAER	
Kapittel 5 Artige greier gett!	73
<i>Inger Johanne Thorsen og Åse Bage</i>	
Kapittel 6 Møteplassen, et sted å møtes	76
<i>Anne Kristin Bruns</i>	
Prosjektets begynnelse og utvikling	78
Vertene	78
Sosialarbeideren	79
Forskerne og studentene	80
Brukermedvirkning og uorganiserte brukere av sosialtjenesten	81
Hvordan Møteplassen legger til rette for møter mellom mennesker	82
Referanser	83
Kapittel 7 Dialoggruppa – hvordan et brukerstyrt HUSK-prosjekt utviklet seg	85
<i>Karin Lysø, René Michael Samuelsen og Inger Marii Tronvoll</i>	
Innledning	85
En ny arena	86
Bakgrunn	89
Dialoggruppa	90
Arbeidsmåte	90

Miljøet og vi-følelsen	91
Makt	93
Kritisk refleksjon	93
Hva kan vi lære av Dialoggruppa?	94
Referanser	97
Kapittel 8 Kan filosofikurs styrke grunnlaget for brukermedvirkning hos unge sosialhjelpsmottakere?	98
<i>Inger Marii Tronvoll, Roar Wangberg og Riina Kiik</i>	
Innledning	98
Filosofens beretning	99
Produktet – en beskrivelse utenfra	99
Den røde tråden	100
I – Meningen med livet	101
II – Frihet	101
III – Kommunikasjon	102
IV – Andre mennesker	102
V – Respekt	102
Prosessen – en beskrivelse innenfra	103
II Deltakernes evaluering av filosofikursene	104
Hva kan vi lære av erfaringene med filosofikurs for unge sosialhjelpsmottakere?	109
Referanser	110
Kapittel 9 Scener fra et partnerskap – eksempel fra et delprosjekt i HUSK	111
<i>Ragnhild Hansen og Sidsel Natland</i>	
Kilder	112
Partnerskap	112
«Empowerment» og opplevelse av anerkjennelse	113
Fase 1: Gruppas oppstart og en omstridt studietur	114
Studietur	115
Budsjett og «psykologtilbudet»	117
Fase 2: Gjennomføring av dialogseminar	118
Fase 3: Oppsamlede frustrasjoner – bytte av prosjektledelse	119
Anerkjennende konflikt?	120
«Du vet ikke hva som er rundt neste hjørne ...»	121
Referanser	123

Kapittel 10 Fra brukeralibi til prosjektleder – tanker om det likeverdige samarbeidet i HUSK	125
<i>Leni Hemminghytt Rønbeck</i>	

Kapittel 11 Brukermedvirkning på systemnivå og i utviklingsarbeid ..	130
<i>Vigdis Eide, Solveig Mageland og Ragnhild Marie Strand</i>	
Erfaringer med brukermedvirkning på systemnivå ved Sandnes sosialkontor	131
Mine erfaringer som brukerrådgiver	133
Det er kjekkere og blir bedre når brukerne er med	137

Kapittel 12 En sosialarbeiders erfaringer med brukermedvirkning ...	142
<i>Ragnhild Hobberstad</i>	
Forforståelse og erfaring med brukermedvirkning	142
Erfaringer fra arbeid i rustjenestene seksjon rusvern.	143
Prosjekt Rus/Barnevern	144
Hente fram ulike brukerstemmer	145
Hva forteller brukerne?	145
EuroADAD	146
Å arbeide sammen med rådgivere med brukererfaring	147
Vi verken ser eller hører det samme	147
Rom for brukermedvirkning	148
Betydningen av gode relasjoner	149
Hva har jeg lært ved å ha prøvd ut brukermedvirkning	149
En barneverntjeneste i endring	150
Det blir bedre hjelp når brukeren får være med	151

DEL IV BRUKERMEDVIRKNING I SOSIALTJENESTEN OG NAV

Kapittel 13 Brukerrepresentasjonsrollen i Ekspertgruppa	155
<i>Samtale med Ibe Hassel</i>	

Kapittel 14 Brukermedvirkning i sosialtjenesten. En studie av sosialarbeidernes perspektiv	157
<i>Anne Grete Jenssen</i>	
Forskningsmetode	157
Brukerens tilstedeværelse er en forutsetning for brukermedvirkning ..	158
Brukermedvirkning er informasjon	159
Sosialarbeiderrollen	161

Privatisering av ansvar	162
Prioritering – et ledelsesansvar	163
Institusjonelle rammer	164
En ny type møte med brukerne	165
Referanser	166

Kapittel 15 Aktivt medvirkende og medansvarlige brukere i sosialtjenesten og NAV? 168

Solveig Sagatun og Eirin Smith

Innledning	168
Den skjulte makten i byråkratiske institusjoner	169
Tilpasning til institusjonenes problem- og brukerkategorier	170
Produktiv makt	172
Kategorisering og individuelle hensyn	174
Å få og å gi informasjon	176
Å bli møtt med menneskelighet og respekt	177
Avrunding	178
Referanser	179

DEL V FOKUS PÅ MØTET MELLOM SOSIALARBEIDER OG BRUKER

Kapittel 16 «Det er meg det skal passe for» 185

Per Inge Børresen

Kapittel 17 «Som å snakke til en vegg» 188

Personer med rusproblemer og deres erfaringer med brukermedvirkning. 188

Hilde Aasmundsen og Hildegunn Sagvaag

Innledning	188
Teoretisk rammeverk	190
Design og metode	190
Tolkning og resultater	191
Stigmatisering	191
Paternalisme	193
Brudd i behandlingsprosessen	195
«Se meg og hør meg»	196
Veien videre	197
Avslutning	198
Referanser	199

Kapittel 18 Maria – erfaring med sosialtjenesten fra barndom til voksen alder	201
<i>Mari Nordstrand og Inger Marii Tronvoll</i>	
Marias historie	201
Livshistorie og narrativ som forskningsmetodisk tilnærming	205
Hva kan vi lære av denne historien om hva som er godt hjelpearbeid sett fra brukersiden?	206
Avsluttende kommentarer	210
Referanser	210
Kapittel 19 Fra brukermedvirkning til sosialarbeidermedvirkning?...	212
Om brukermedvirkning i samtaler mellom sosialarbeider og bruker med vekt på brukernes perspektiv	212
<i>Solveig Botnen Eide</i>	
Introduksjon	212
Med utgangspunkt i samtalen og brukernes perspektiv	213
Bakgrunn og kontekst	214
Metodisk tilnærming	214
Om brukermedvirkning	216
Brukermedvirkning handler om å gjøre noe selv og å ville noe	217
Brukermedvirkning handler om å snakke sammen	218
Sosialarbeidermedvirkning	220
Ta ungdommen på alvor	221
Forholder seg til mer enn saken	222
Avsluttende kommentar	224
Referanser	225
Forfatteroversikt	227
Register	229